

Raport privind rezultatele controlului calității alimentației în instituțiile de educație timpurie din municipiul Chișinău

În conformitate cu prevederile Dispoziției viceprimarului municipiului Chișinău nr.187- d din 26.07.2017, în perioada 27.07.17 - 10.08.2017 a fost creată o comisie interinstituțională, în scopul verificării calității alimentației copiilor în instituțiile de educație timpurie, aprovizionării cu fructe și legume de sezon, în următoarea componență:

Președinte: CACIUC Lucia, specialist principal în cadrul Secției de Analiză și Monitorizare a domeniilor de ramură;

Secretar: BOSTAN Tatiana, specialist principal, metodist, serviciul management preșcolar, DGETS;

Membrii:

- FLEAȘ Alexandru, șef interimar al Direcției generale educație, tineret și sport;
- ANESTE Iurie, revizor, secția revizie și control, DGETS;
- BALTĂ Violeta, specialist principal în cadrul Direcției Sănătate;
- COJOCARU Iurie, șef al secției „Sănătatea copiilor și a tinerilor”, Centrul de sănătate publică din municipiul Chișinău;
- REVENCO Ala, director executiv al Asociației Obștești „Părinții solidari” (cu rol de observator).

În cadrul monitorizării au fost evaluate IET nr. 123, 165, 168 (DETS Botanica), nr. 119, 185, 215 (DETS Buiucani), nr. 8, 210 (DETS Centru), nr. 30, 32 (DETS Ciocana), nr. 41, 57 (DETS Râșcani).

Scopul monitorizării:

- Aplicarea în practică a Meniului- model, recomandat de către CSPM după 6 luni de implementare a acestuia;
- Corespunderea meniurilor zilnice cu Meniul-model;
- Aprovizionarea instituțiilor cu legume și fructe de sezon.

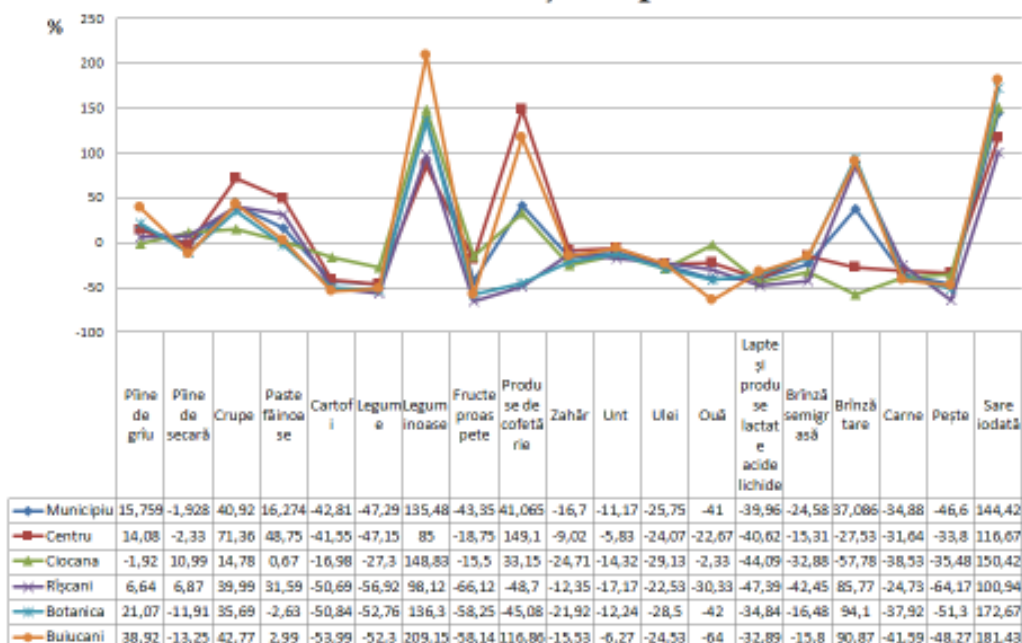
Concomitent, au fost solicitate datele din contabilitățile DETS din sectoare cu privire la asigurarea IET cu produse alimentare pentru 6 luni ale anului 2017 (pentru fiecare instituție de educație separat) și completarea statelor de personal la blocurile alimentare, depozitele pentru păstrarea produselor alimentare și punctele medicale din instituție. Suplimentar s-au analizat propunerile prescripțiilor sanitare cu privire la conformarea blocurilor alimentare la prevederile legislației sanitare în vigoare, inclusiv dotarea lor cu utilaj tehnologic, frigorific și ustensile.

Șefilor DETS din cele cinci sectoare li s-a solicitat informație referitor procedurii de achiziție publică a produselor alimentare, despre respectarea de către agenții economici a graficului de livrare a produselor alimentare și corespunderea calității produselor specificațiilor din contractele încheiate.

În rezultatul evaluărilor desfășurate s-a stabilit, că DETS din sectoare la finele anului 2016 și începutul anului 2017 au elaborat și au coordonat în modul stabilit meniurile model pentru organizarea alimentației copiilor din IET în conformitate cu prevederile recomandărilor pentru un regim alimentar sănătos și activitate fizică adecvată în instituțiile de educație din R Moldova, aprobate prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 638 din 12.08.2016, în care au fost prevăzute zilnic fructele și legumele în stare proaspătă, pâinea din făină integrală și redusă cantitatea zilnică de crupe, paste făinoase, grăsimi și sare. DETS din sectoarele Centru, Ciocana au prezentat pentru coordonare meniurile model pentru sezonul vară-toamnă, în sectorul Râșcani este în stadiu de elaborare.

Evaluările petrecute denotă, că nu în toate instituțiile se respectă prevederile meniului-model, continuă includerea în meniurile zilnice de repartitie a crupelor și pastelor făinoase de trei ori în zi, lipsa fructelor și legumelor în stare proaspătă, înlocuirea frecventă a fructelor proaspete cu compoturi și suc, calcularea la îndeplinirea normelor naturale a sucului în calitate de fructe naturale, pastelor făinoase în calitate de crupe.

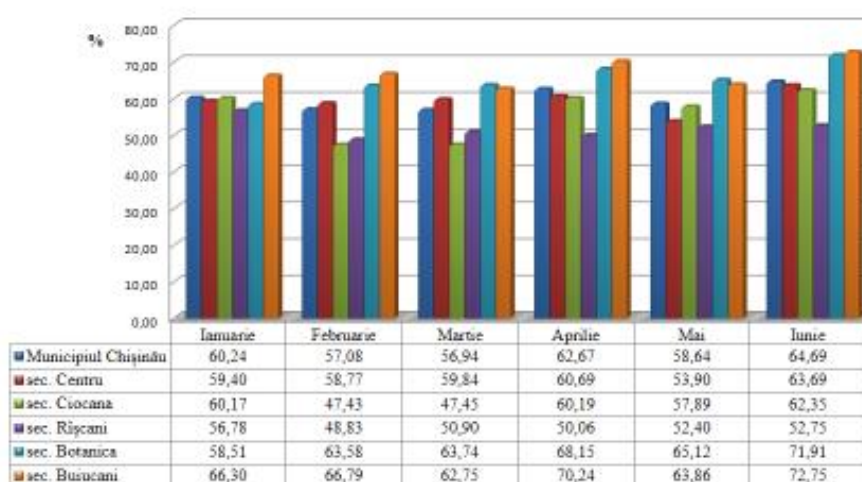
Abaterile procentuale ale aportului de produse alimentare în alimentația copiilor din IET

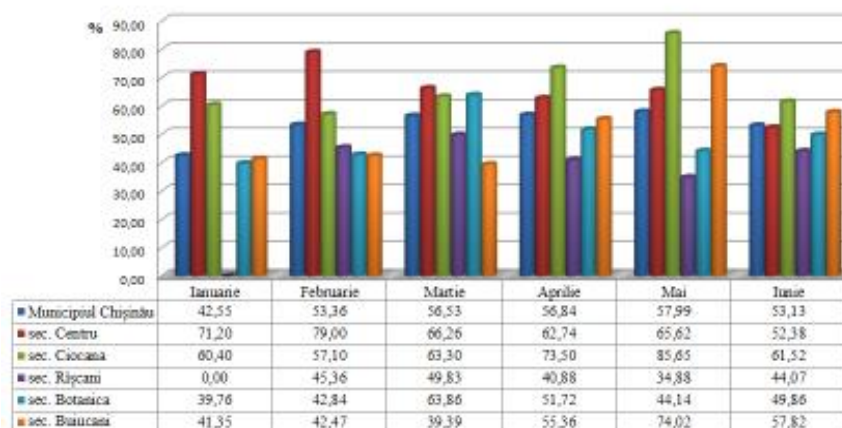
Analiza principalelor produse consumate de copiii din instituțiile preșcolare din mun. Chișinău denotă, că în alimentația lor predomină pâinea, pastele făinoase,

crupele, leguminoasele, cașcavalul, produsele de patiserie și a fost depășită considerabil cantitatea de sare. Mai puțin se consumă fructele (-43%), legumele (-47%), cartofii (-42%) pește (-46,6%), ouă (-41%), brânză (-24,5%), lapte (-39,96%), carne (-34,88%), unt (-11,17%). O situație mai bună în vederea respectării normelor fiziologice pentru fructe proaspete și legume se atestă în sectoarele Ciocana și Centru. Explicația managerilor instituțiilor de educație timpurie este că normele financiare de alimentație stabilite nu acoperă normele fiziologice.

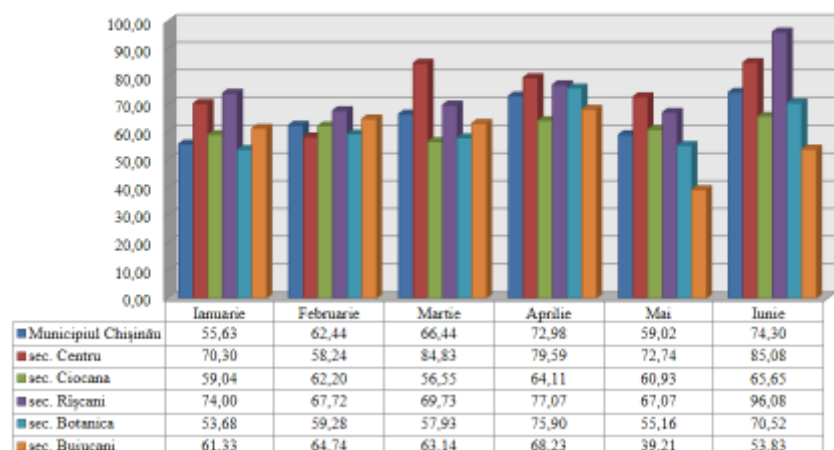
Cota asigurării cu lapte în semestrul I anul 2017

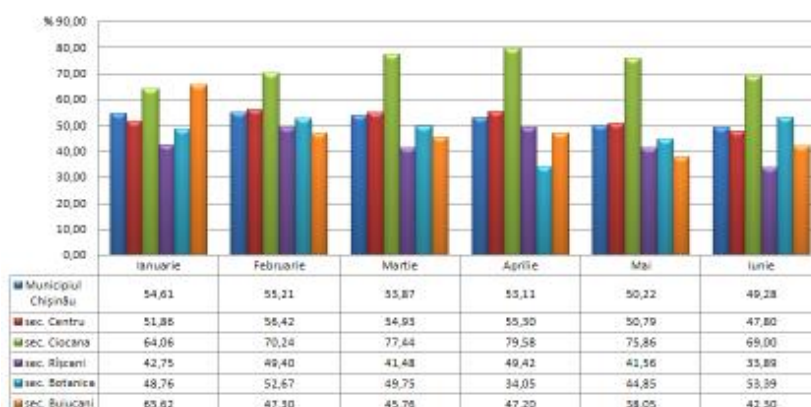
Cota asigurării cu pește în semestrul I anul 2017

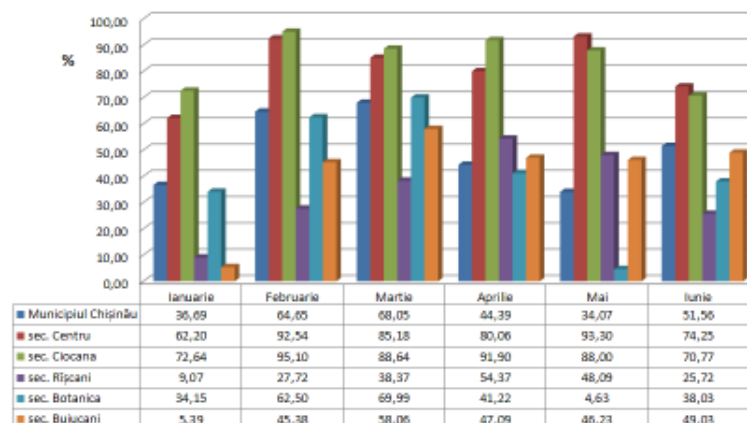
Cota asigurării cu carne în semestrul I anul 2017

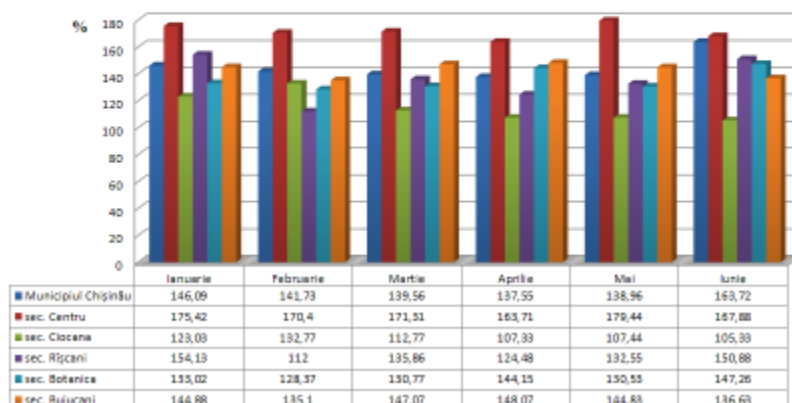
Cota asigurării cu legume în semestrul I anul 2017

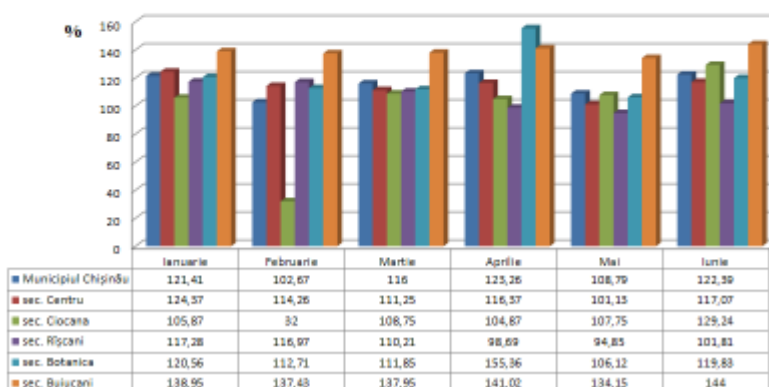
Cota asigurării cu fructe în semestrul I anul 2017

Cota asigurării cu crupe în semestrul I anul 2017

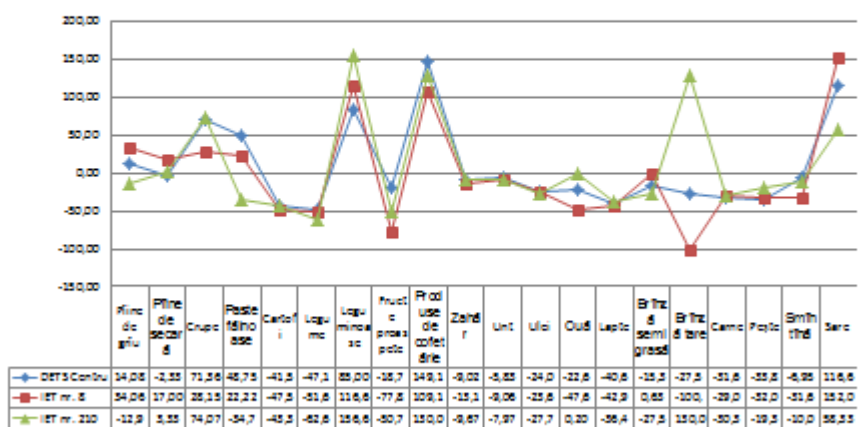

Cota asigurării cu pîine în semestrul I anul 2017

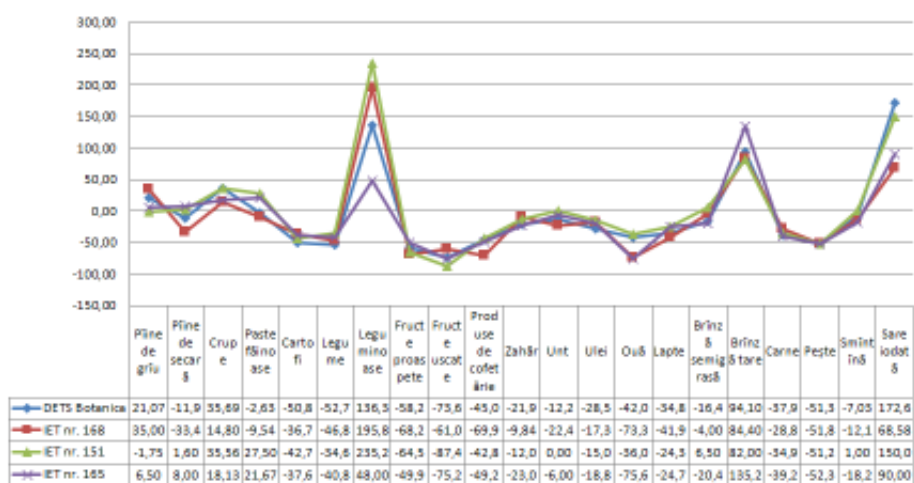

Varietatea fructelor în funcție de sector și perioada anului este diferită. În sectorul Centru în perioada ianuarie-iunie varietatea fructelor constă din mere, banane, lămâie, varietatea legumelor - cartofi, varză, ceapă, morcov, sfeclă roșie, din luna apriliei se include conopida, din luna mai dovleceii. În sectorul Botanica varietatea fructelor a stabilit prezența de mere, banane, lămâie în perioada lunilor ianuarie-martie, începând cu aprilie și pînă în iulie din fructe rămîne doar lămâie. Sortimentul de legume – cartofi, varză, ceapă, morcov, sfeclă roșie, dovleac (ianuarie-februarie).

Date comparative sectorul Centru (%)

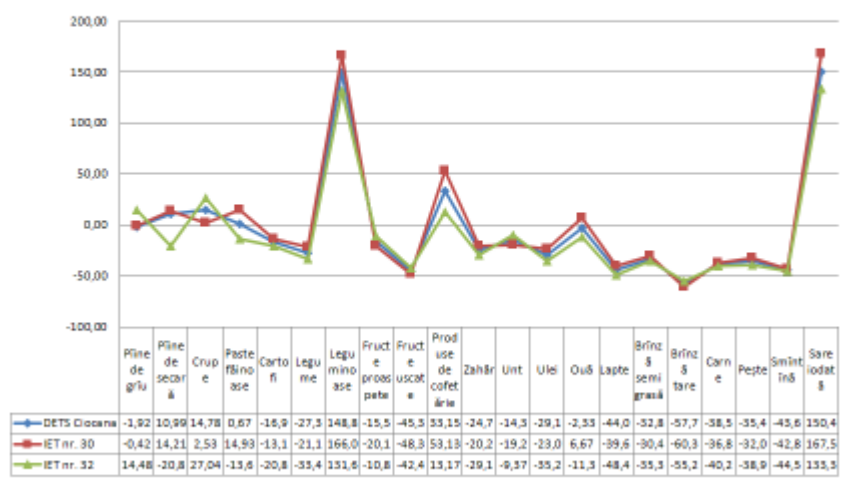

Date comparative sectorul Botanica (%)

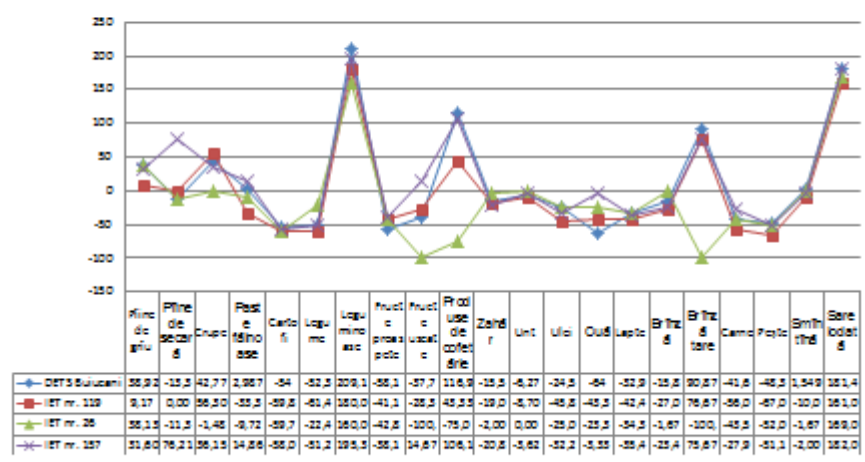

În sectorul Ciocana în perioada ianuarie-iunie varietatea fructelor constă din mere, banane, lămâie, varietatea legumelor - varză, ceapă, morcov, sfeclă roșie, dovleac, din luna iunie se includ dovleceii. În sectorul Buiucani în perioada ianuarie-iunie varietatea fructelor constă din mere, banane, lămâie, în luna iunie se includ cireșe. Varietatea legumelor - cartofi, varză, ceapă, morcov, sfeclă roșie, dovlecei (martie, aprilie), conopidă (mai, iunie), rădăcină de țelină din luna mai (care este în cantități excesive).

Date comparative sectorul Ciocana (%)

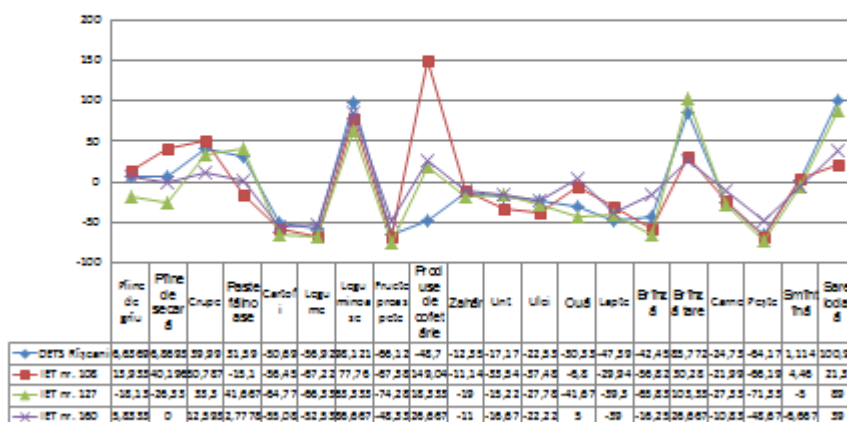

Date comparative sectorul Buiucani (%)

În sec. Râșcani s-a atestat lipsa fructelor pe parcursul unor zile din săptămână și asigurarea în cantități limitate cu legume de sezon.

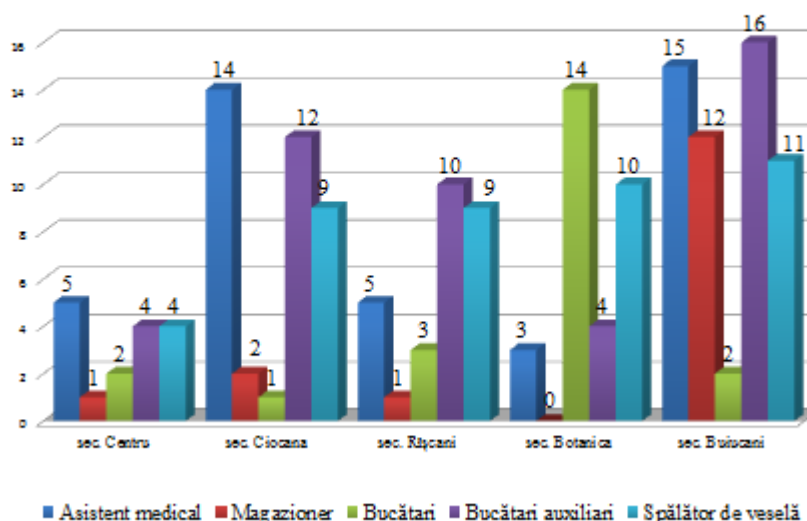
Date comparative sectorul Rîșcani (%)

La capitolul asigurării IET cu fructe și legume, s-a ameliorat situația pe parcursul lunilor iulie - august.

La nivel de instituție, meniurile sunt elaborate de asistentul medical, magazinerul și bucătarul-șef și aprobate de director. Însă nu toate instituțiile dispun de specialiști. Din cauza salariilor mici și volumului mare de muncă, 42 de instituții nu sunt completate cu persoane fizice în funcțiile de asistente medicale, 16 instituții cu magazioniere, 22 instituții cu bucătari, 46 instituții cu bucătari auxiliari, 43 instituții cu spălători de vase. Managerul sau alt personal din grădiniță este nevoit singur să prepare bucate, cu abateri regulamentare.

Deficitul de cadre în instituțiile de educație timpurie

Lipsa persoanelor fizice în statele de personal poate contribui la nerespectarea tehnologiei de preparare a bucatelor, limitarea sortimentului de bucate preparate, nerespectarea cerințelor de igienizare a ustensiilor și suprafețelor. Concomitent, cumularea funcțiilor de o persoană nu reduce volumul de lucru. O altă problemă este că bucătarii nu beneficiază de cursuri de perfecționare pentru a învăța ce și cum să pregătească pentru copii. Bucătarilor nu li se mai atribuie grade de calificare.

Necomplectarea statelor cu persoane fizice în IET din or. Chișinău

Sectorul	As. medical	Magaziner	Bucătar	Bucătar auxiliar	Spălător Vase
Centru (21 instituții)	5	1	2	4	4
Ciocana (17 instituții)	14	2	1	12	9
Rîșcani (31 instituții)	5	1	3	10	9
Botanica (30 instituții)	3	0	14	4	10
Buiucani (24 instituții)	15	12	2	16	11

În cadrul activității comisiei (luna august), meniurile conțineau fructe și legume proaspete și în depozite la fel s-a atestat varietatea fructelor – mere, piersici, caise, însă în săptămânile precedente în majoritatea zilelor lipseau, mai ales în stare proaspătă. Am constatat, că meniurile de repartiție diferă de la un sector la altul și de la instituție la alta în același sector.

În sectorul Buiucani, în ziua de luni, în depozite se găseau piersici, mere, ardei dulci, dovlecei, cartofi, ceapă, morcovi, varză, sfeclă roșie, rădăcină de țelină, lipseau roșii, castraveți, pește, carne, întrucât furnizorii urmau să livreze produsele în partea a doua a zilei, după informațiile primite de personal. În sectoarele Centru, Ciocana, Râșcani la data evaluării se găseau în depozite mere, piersici, caise, castraveți, roșii, ardei dulci, varză, ceapă, morcov, sfeclă roșie, dovlecei, conopidă. În IET nr. 123 din sectorul Botanica lipseau fructele proaspete din meniul la zi.

Un alt aspect monitorizat în cadrul evaluării a vizat asigurarea instituțiilor de educație timpurie cu personal medical, care este parte nemijlocită a organizării alimentației copiilor, asigurarea cabinetelor medicale cu echipament și medicamente în conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr.1211 din 04.11.2016 „Cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar pentru instituțiile de educație timpurie”. Tabelul de mai sus atestă lipsa de personal medical în instituțiile de educație timpurie, cauzată fiind de salariul foarte mic, de la 800 la 2300 lei, care nu poate asigura o motivare adecvată pentru lucrătorii medicali

tineri, astfel majoritatea personalului fiind de vârsta pensionară, care sunt și suprasolicitați.

Generalizând cele menționate mai sus comisia de anchetă constată:

- Nu este posibilă îndeplinirea normei fiziologice la un copil în zi din contul sumei alocate pentru alimentație în cadrul IET.
- Angajații blocurilor alimentare dispun de examen medical și instruirea igienică.
- În IET și DETS lipsesc specialiști în perfectarea meniurilor model în conformitate cu prevederile actelor normative.
- Deficitul de cadre pregătite profesional pentru prepararea bucatelor culinare conform meniului model.
- Personalul din unele IET care elaborează meniurile zilnice de repartitie nu conștientizează responsabilitatea pentru activitatea pe care o îndeplinește.
- Bucătarii din IET nu dispun de instruire continuă pentru ridicarea gradului de calificare, o parte din ei sînt de vîrstă înaintată și procurarea utilajelor noi nu le va permite utilizarea lor conform capacităților tehnice și implementarea tehnologiilor noi de preparare a bucatelor.
- De către DETS nu este verificată realizarea meniului model în instituțiile subordonate.
- IET nu respectă meniul model coordonat pentru sector.

- Blocurile alimentare din IET nu sunt dotate cu utilaj tehnologic care ar permite implementarea metodelor noi de preparare a produselor culinare (la aburi, supelor cremă, etc).
- Lipsa utilajului frigorific pentru păstrarea rezervei necesare de fructe și legume.

- IET nu participă la planificarea cantităților necesare de produse alimentare pentru alimentația copiilor în IET pentru toată perioada contractelor.
- Lipsa posibilităților legale pentru achiziționarea în mod de urgență a unor grupuri de produse alimentare.
- Lipsa unei analize lunare pentru fiecare instituție la îndeplinirea normelor naturale.
- Calcularea eronată a îndeplinirii normelor naturale pentru un copil în zi.
- Prezența divergențelor la datele prezentate de către contabilități și IET.
- Prezența unor restricții din partea contabilităților la folosirea în alimentația copiilor a unor produse care sunt în instituție.
- Supraîncărcarea lucrătorului medical cu mai multe atribuții, inclusiv în elaborarea meniului, lucrătorul medical este inclus în personal tehnic și nu personal medical.

- Lista medicamentelor care au fost achiziționate nu corespunde întocmai cu HG nr.1211 din 04.11.2016 „Cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar pentru instituțiile de educație timpurie“, inclusiv lipsesc medicamentele pentru prim ajutor în formă accesibilă pentru copii.

Propuneri:

Direcția Generală Educație Tineret și Sport , Direcția Sănătății, de comun acord cu Direcția Generală Finanțe a Consiliului mun. Chișinău se vor preocupa de :

1. Elaborarea planurilor de măsuri pentru conformarea blocurilor alimentare din instituțiile de educație timpurie la prevederile legislației (pentru fiecare instituție separat), prin reparația încăperilor de producere cu demontarea și evacuarea utilajului uzat, reparația sau schimbul utilajului tehnologic și frigoriferic, amenajarea secțiilor separate pentru prelucrarea primară a materiei prime, reparația sistemelor de ventilare mecanică, organizarea condițiilor frigorifice pentru păstrarea legumelor și fructelor.
2. Dotarea cantinelor cu utilaj tehnologic nou, modern pentru asigurarea implementării noilor metode de preparare a bucatelor (prepararea la aburi, supelor cremă).
3. Soluționarea problemei angajării în statele DETS a unui medic dietolog și unui inginer tehnolog în alimentația publică.
4. Elaborarea meniurilor model de către DETS din sectoare pentru perioadele vară-toamnă, iarnă-primăvară în conformitate cu prevederile recomandărilor pentru un regim alimentar sănătos din timp și coordonarea lor în modul stabilit.
5. Studiarea posibilității majorării sumei alocate pentru alimentația copiilor în IET.
6. Completarea statelor de personal cu persoane fizice la blocurile alimentare și asistente medicale.
7. Elaborarea ordinului Comun al DGETS și CSP din municipiul Chișinău cu privire la raportarea lunară despre îndeplinirea normelor naturale pentru fiecare instituție separat.
8. Atribuirea lucrătorilor medicali din cadrul instituțiilor de educație timpurie către AMP, ce va permite sporirea calității serviciilor prestate prin fortificarea competențelor lucrătorilor medicali în baza instruirilor continue, completate de creșterea salariului de funcție ca factor motivațional;

Direcțiile Educație, tineret și sport din sectoarele Botanica, Buiucani, Centru, Ciocana, Râșcani:

1. Elaborarea unui mecanism eficient pentru sporirea responsabilității managerilor de instituții și a personalului angajat implicat în organizarea alimentației în scopul respectării legislației în vigoare, inclusiv a meniului model coordonat în modul stabilit.
2. Implicarea conducătorilor din IET la planificarea cantităților necesare de produse alimentare pentru alimentația copiilor în IET pentru toată perioada contractelor.
3. Organizarea instruirii profesionale continue a angajaților blocurilor alimentare din IET.
4. Verificarea de către contabilitățile DETS a datelor prezentate de către IET cu privire la îndeplinirea normelor naturale.
5. Elaborarea propunerilor în adresa organului legislativ cu privire la modificarea legii achizițiilor publice pentru produsele alimentare în instituțiile de copii, identificarea modalității de încheiere a contractelor de mică valoare, în special pentru fructele și legumele de sezon.
6. Conlucrarea cu Centrul municipal de Sănătate Publică în vederea desfășurării instruirilor repetate cu privire la perfectarea meniurilor zilnice de repartiție.
7. Asigurarea consultărilor cu specialiștii în domeniu la formarea listei pentru achiziționarea medicamentelor, ținând cont de Protocoalele Clinice Naționale și Standardele în stările de urgență (HG nr. 1211 din 04.11.2016, anexa 18).
8. Renovarea cabinetelor medicale și crearea condițiilor de lucru satisfăcătoare, dotarea cu mobilier necesar, cu echipament și utilaj funcțional, conform standardelor.

Președinte: CACIUC Lucia

Secretar: BOSTAN Tatiana

Membrii:

FLEAȘ Alexandru

ANESTE Iurie

BALTĂ Violeta

COJOCARU Iurie

REVENCO Ala

